

dama moral Körber odnehavati, Szell pa je zmagal.

Zdaj ima besedo dunajski parlament. A zdi se nam, da nanj ni računati. Ogrski parlament odobri nagodbo, to je gotovo. Če bi se zgodilo, kar pa ni verjetno, da dunajski parlament nagodbe ne odobri, no, potem se uveljavi brez parlamenta. Pri naših razmerah je to lahko mogoče.

„T u j c i“.

(II. slovenska umetniška razstava.)

Pri slavnostni otvoritvi II. slovenske umetniške razstave je govoril podpredsednik slovenskega umetniškega društva dr. Miljutin Zarnik ponosne besede, da Slovenci na političnem in na gospodarskem polju sicer ne bomo slavili zmag, da pa jih lahko slavimo na kulturnem polju.

Taka zmaga na kulturnem polju — je namignil dr. Zarnik — je tudi II. slovenska umetniška razstava.

Kdor si je pa ogledal razstavo, kdor je prestudiral razstavljenе umotvore — tisto spozna hitro, da ponosne besede dr. Zarnika niso bile drugoga nič, kakor — lepe besede, kajti umetniška razstava je vse prej, kakor slovenska zmaga na kulturnem polju.

Istina je — in te ne more nihče prerekati — da je mej slovenskimi slikarji in umetniki nekaj lepih talentov (posebno Strnen), deloma pa so se udali umetniškim strujam, ki so sicer moderne, a vendar ne uživajo nikjer simpatij občinstva, ker nasprotujejo estetičnim njegovim čutilom.

Ne lastimo si sodbe, katera tehnika je prava in katera ne, le s stališča individualnega ukusa — ki je suveren! — izrekamo svoje mnenje, da je ona struja, ki jo najodločneje zastopa gosp. Jakopič, izrodek mode, efemeren pojav, ki je že tod in tam opuščjen in ki ni občinstva nikjer ogrel. Ne glede na to, pa je gotovo, da mora biti vsak slikar, ki slika — da rabimo vulgaren, a najbolj znan izraz — secesionistiško, mojster prve vrste, pravi virtuoz, v tej tehniki, nekak Segantini, sicer je vsak uspeh izključen. Takih mojstrov v tej tehniki pa smo v razstavi zaman iskali. Morda bi ta in oni, ako bi gladko slikal, našel najlaskavejše priznanje, mej tem, ko obuja sedaj le — začudenje.

Razgleduje razstavljenе umotvore, smo se spomnili Cankarjevega romana „Tujci“. II. slovenska umetniška razstava je priča, da je Cankar pisal golo resnico. Ti naši umetniki — kakor tudi deloma naši beletristi — so se odtujili narodu popolnoma in nimajo na sebi nič slovenskega.

Uspeh II. „slovenske“ umetniške razstave je — mučno razočaranje. Morda ne bo to brez ko-

risti, morda odpre to oči slovenskim umetnikom, morda provzroči to na polju upodablajočih umetnosti kakor tudi v literaturi zdravo reakcijo in potisne naše kulturno prizadevanje v naravno strugo — ali — nam se zdi, oziroma čustva nam pravijo, da je ta nada — prazna. R.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Cesarjevi želji, da bodi kmalu konec nagodbenim pogajanjem, je vlada ugodila in se je dotično porazumljenje že doseglo. Sedaj ima ministrski predsednik priliko premišljevat, kako da omogoči parlamentarno obravnavanje nagodbe. Na to, kje dobi večino, ki mu nagodbo odobri, še ne misli sedaj, saj mu dela samo obravnavanje zadosti skrbi. V prvi vrsti ima opraviti s Čehi. Ti so izjavili, da ne pripuste parlamentarnega obravnavanja nagodbe, dokler ne zadobe zadoščenja za razveljavljenje jezikovnih naredb. Vse češko časopisje deluje v tem smislu in ministrski predsednik je primoran, da poskusi s „spravnimi konferencami“ mej Čehi in Nemci preprečiti vsako obstrukcijo proti nagodbi. Njegov ponedeljski oficijozus poroča, da ima ministrski predsednik že svoj „načrt“. S tem pa mu najbrž ne bo dosti pomagano. Čehi so oglasili svoje zahteve, Nemci pa izjavljajo, da tem zahtevam ne ugone. Körber bo torej prejkone obsedel mej dvema stoloma, kajti vse okolnosti kažejo vsaj sedaj, da sprava ni dosegljiva, da pravne konference ne bodo imele uspeha. No, Körber se jih hoče vse jedno lotiti in kadar bodo konference končane — naj imajo že katerikoli uspeh — hoče sklicati državni zbor.

Deželnozbornske volitve. — Volilno gibanje v tistih kronovinah, koder se bodo vršile tekom meseca oktobra in novembra volitve v deželni zbor, je že jako živahno. Posebno pozornost obujajo volitve na Dolenjem Avstrijskem, ker je tam boj ne le za mandate, nego za večino v deželnem zboru. Doslej so imeli večino krščanski socialisti, a ta ni bila velika. Sedaj so se združile vse svobodomiselne stranke na skupno borbo proti krščanskim socialistom. Boj bo seveda hud in krščanski socialisti se tudi zavedajo, da jim preti velikanska nevarnost. Kakšen bo izid, tega seveda ni mogoče uganiti. — Na Štajerskem so nemški nacionalci priredili v Fürstenfeldu shod, ki pa so ga socialni demokratje razgnali.

Hrvatska. — V Karlovcih v Sremu je bil te dni manifestacijski shod, ki so ga priredili Srbi. Shod je bil mnogoštevilno obiskan. Z vseh strani so prihiteli Srbi in so ogorčeno protestovali proti zagrebškim dogodbam.

Ogrska. — Kakor znano, se je prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand pred nekaj leti poročil z grofico Chotek, katero je cesar imenoval za kneginjo Hohenburg. Tedaj se je nadvojvoda Fran Ferdinand za svoje bodoče otroke odpovedal vsem pravicam do prestola. Te dni je njegova soproga povila sina. Tem povodom izpravljajo glasila ogrske neodvisne stranke, da vzlic nadvojvodovi renunciaciji smatrajo sina kneginje Hohenburg za pravega prestolonaslednika. Hišni zakoni dinastije, pravijo ti listi, niso obvezni za ogrsko državo in je nadvojvodova renunciacija na Ogrskem neveljavna. Ti listi dostavljajo v omenjenem smislu pisanim izjavam soglasno, da utegne dan, ko je bil rojen sin nadvojvode Franca Ferdinanda in kneginje Hohenburg, biti morda začetek usodepolnih dogodb v rodovini Habsburžanov.

Bolgarska. — Ob udeležbi ruskega velikega kneza Aleksandra Nikolajeviča in generala grofa Ignatjeva se bo vršila te dni znamenita slavnost, obletnica zmage na Šipka prehodu. S prehodom preko Šipke je bila odločena ruskoturška vojna in izvojevana neodvisnost Bolgarske. Skoro ob istem

čas se javlja, da se je v Macedoniji začel že davno pripravljani punt za izvojevanje neodvisnosti. Morda je to le demonstracija proti Rusiji. Ta namreč ne smatra sedanjega trenutka ugodnim, da bi razvila balkansko vprašanje, nego išče sredstev, da bi mogla gojiti kar najboljše razmere s Turčijo. Macedonci s tem seveda niso zadovoljni in od tod „punt“. Rusije pa to čisto nič ne moti. Veliki knez Aleksander Nikolajevič pojde od slavnosti na Šipka-prehodu obiskat turškega sultana in čuje se, da v namen, naj bi Turčija kot suverena oblast dovolila, da odstopi Bolgarska Rusiji pristan Burgas. Turčija pa menda nima pravega zaupanja, kajti zbrala je ob bolgarski meji malo armado in ne stori ničesar, da dobi Rusija zadoščenja za dogodbe v Mitrovici. Tam je namreč Rusija ustanovila konzulat, Albanci pa ne dopuste, da bi ruski konzul prišel v Mitrovico in tam začel poslovati. Preprečili so to siloma. Rusija seveda ne bo tega žaljenja molče utaknila v žep.

Obrtnija.

Zopet nekaj o žganju.

Klic: proč z alkoholom, proč z žganjem, ne sme umolkniti. Dasi mnogi delajo kisle obraze, kadarkoli slišijo kaj o žganju in njegovi škodljivosti, nas to ne sme ustrašiti, da vedno in zopet odkrivamo rano, ki krvavi na narodnem telesu. Ni vsega žganje krivo, a vendar tudi ni je reči, ki bo tako mogočno vplivalo na naše družbinske razmere, kakor ta tekočina. Če zasluži kaj ime pravega ljudskega sovražnika, tako je alkohol v prvi vrsti, kateremu se mora pridejati to ime. Tako sodijo vsi, katerim je ljudski blagor na srcu, in o tem pričajo vsakdanje tuitam jako bridke skušnje. Predsodkov seve tudi ni nikjer toliko, kakor ravno pri alkoholu, ker nobena reč, ne more človeka in njegove razsodnosti tako trapiti, kakor ravno ta strup. Razun tega mora imeti pa tudi vsaka dobra reč svoje nasprotnike, drugače bi ne bila dobra, in tako je tudi s prizadevanjem, odstraniti slab vpliv onega strupa, ki se prodaja ljudstvu za dragocen denar v žganju in drugih žganih tekočinah. Konečno bo vendar le resnica zmagala.

Jako imenitni pojavi v vprašanju o alkoholu so se prikazali na mednarodnem shodu zoper alkohol, ki se je vršil meseca aprila letošnjega leta na Dunaju. Kako se je ta shod vršil, o tem so poročali na široko vsi časopisi. Značilno je bilo posebno to, da so hoteli imeti socialni demokratje pri tem glasno besedo, ter so obdelovali celo vprašanje iz zgolj strankarskega stališča. To se jim seve ni posrečilo, ali na vsak način je treba omeniti dejstva, da so ravno socialni demokratje prišli do prepričanja, da je alkohol, žganje, delavcem in nižjim stanovom najhujši sovražnik. Tu naj bi si zapomnili oni izmed našega slovenskega ljudstva, kateri sodijo, da bi bilo svarjenje pred strašnimi nasledki žganja, posebno od strani dušnih pastirjev, le nekako strašilo, ki nima posebnega pomena. Saj ne manjka pridig in resnih

opominov, ali uspeha navadno ni, ker gre beseda pri enem ušesu noter pri drugem vun. Seve je ravno pijancu najtežavnejše pridigati, ker mu resnica oči kolje, ali sodimo, da je pri tem vplivno tudi to, ker ljudje mislijo, da se mora tako učiti od duhovske strani, z ravnanjem po naukih se pa ne mudi! Pri tem shodu pa se je pokazalo, da zoper žganje niso samo oni, katerim je časn in pred vsem večni blagor ljudstva prva reč, namreč duhovniki in vsi pravi rodoljubi, ampak tudi socialni demokratje, ki se za večnost navadno toliko zmenijo, kakor za lanski sneg.

Tudi v našem ljudstvu se je že precej udomačil demokratični duh in mnogi se ga nekako vesele, ker menijo, da bo potem odstranjeno vse, kar jim zdaj še more ogreniti njih uživanje. Mnogi pijejo tudi že sedaj na račun socialnodemokratične zmage. Te vroče in žejne rudečkarje hočemo malo politi s tem, da jim povemo dejstvo, da so tudi socialni demokratje zoper žganje. Ako se torej oklepajo upa, da bo v demokratičnem kraljestvu glaž vedno poln — potem se jako goljufajo, kakor bi bili (kar seve tudi ne verjamejo radi) opeharjeni še v mnogo drugih rečeh. Oni torej, ki menijo, da se jim še žganje ne privošči, ako se jim pove: varujte se žganja — oni, pravim, naj vedo, da jim žganje tudi ne privoščijo ljudje, kateri vedno in vedno oznanjujejo, da so največji prijatelji ljudstva. To je tudi nekaj naravnega. Socialni demokratje so v obče seve na čisto krivih potih, ali mnogi imajo res voljo ljudem pomagati. Taki pa ravno zaradi tega ne smejo in ne morejo ljudij pustiti v mnenju, da bi jim bilo pomagano, če bi žganje teklo morebiti po vsih rekah, ampak morajo reči: Ne, to ni vaša rešitev, ampak vaš pogin!

Razvidno je pa iz tega dejstva tudi, da so pravi prijatelji ljudstva oni, ki so že davno pred socialnimi demokrati ljudi učili in jim klicali: Varujte se žganja, ki je vaš največji sovražnik. Resnica mora torej prej ali slej na dan. To smo hoteli posebno omeniti, ker sodimo, da je ta prikazen imenitna tudi za naše domače razmere. Naj bi se povsod, kjerkoli je kraj, čas in priložnost, storiti nekaj zoper žganje, poudarjalo tudi to, da so na Dunaju tudi socialni demokratje postali nasprotniki — šnopsarjev in šnopsarije!

Drugo, kar se je na tem shodu posebno povdarjalo, je to, da se mora povsod pobijati močno ukoreninjeno mnenje o redilni moči alkohola. Ljudje naj bi se ne dali zapeljati niti od svojih čutov niti od raznih zapeljivcev. Alkohol, bodisi v žganju, vinu ali pivu, je le zdražilna, ne pa redilna snov. Ker razburi človeku živce, mora mu biti v marsikaterem oziru v korist. O tem ni dvombe, saj se je spočetka sosebeno žganjski alkohol sploh rabil le kot zdravilo. Kdor se pa pijač poslužuje z namenom, da bi se okrepčal, redil, prišel do moči, ta se goljufa. Tako se pa dan na dan goljufa mnogo ljudi, ne da bi se dali prepričati. S pijačami si mislijo opomoči, a ravno pijače